

Anonimizált változat

Fordítás

C-758/19 – 1

C-758/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. október 16.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Polymeles Protodikeio Athinon (Görögország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. június 18.

Felperes:

OH

Alperes:

ID

[omissis]

**A POLYMELES PROTODIKEIO ATHINON (athéni helyi bíróság,
Görögország)**

[omissis]

2019. január 10-én nyilvános tárgyalást tartott, hogy döntést hozzon az alábbi felek közötti ügyben:

FELPERES: OH, [omissis], lakóhelye: Athén [omissis]

és

ALPERES: ID [omissis], lakóhelye: Kifisia - Attiki [omissis].

[eredeti 2. o.] A felperes kéri, hogy az eljáró bíróság adjon helyt a 2017. szeptember 13-i keresetének, [omissis]. [Eljárási kérdések]

[omissis]

E BÍRÓSÁG AZ IRATOK TANULMÁNYOZÁSÁT KÖVETŐEN

A TÖRVÉNY ALAPJÁN A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 343. cikkében foglalt rendelkezésekkel összhangban az Uniót a tagállamok területén megilletik a feladatai ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló 1965. április 8-ai jegyzőkönyvben megállapított feltételek szerint. Ugyanez vonatkozik az Európai Központi Bankra és az Európai Beruházási Bankra. Ezzel egyidejűleg a Szerződéshez jelenleg 7. sz. jegyzőkönyvként csatolt, az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló, 1965. április 8-i jegyzőkönyv 11. cikke akként rendelkezik, hogy „[a]z egyes tagállamok területén az Unió tisztviselői és [az] egyéb alkalmazottai állampolgárságuktól függetlenül: a) a szerződéseknek az egyfelől a tisztviselők és egyéb alkalmazottak az Unióval szemben fennálló felelősségével kapcsolatos szabályokra vonatkozó rendelkezéseire, másfelől az Európai Unió Bíróságának az Unió, valamint az uniós tisztviselők és egyéb alkalmazottak közötti jogvitákkal kapcsolatos hatáskörére vonatkozó rendelkezéseire is figyelemmel, hivatalos minőségükben végrehajtott cselekedeteik tekintetében, szóbeli vagy írásbeli megnyilatkozásaikat is beleértve, mentességet élveznek a bírósági eljárások alól. Ez a mentesség hivataluk megszűnését követően is megilleti őket [...]”. E jegyzőkönyv [eredeti 3. o.] 17. cikke egyértelművé teszi, hogy az Unió tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak kizárólag az Unió érdekében lehet különféle kiváltságokat, mentességeket és könnyítéseket adni, és hogy valamennyi uniós intézmény köteles visszavonni az egyes tisztviselői vagy egyéb alkalmazottai részére biztosított mentességet olyan esetben, amikor az illető intézmény megítélése szerint a mentesség visszavonása nem ellentétes az Unió érdekével. Végezetül, a jegyzőkönyv 19. cikke rögzíti, hogy a 11–14. és a 17. cikket a Bizottság tagjaira is alkalmazni kell. Az EUMSZ 343. cikk fent említett rendelkezései tehát az Unió számára biztosítják a feladatainak ellátásához szükséges kiváltságokat és mentességeket, vagyis az Unió számára biztosított jogkörök gyakorlásához kapcsolódó kiváltságokat és mentességeket. E kiváltságok és mentességek terjedelmét és tartalmát a fent említett 1965. április 8-i jegyzőkönyv határozza meg. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) úgy ítélte meg, hogy az említett jegyzőkönyvben előírt kiváltságok és mentességek funkcionális jellegűek, tehát az Unió működése és függetlensége akadályainak elkerüléséhez szükséges mértékre korlátozódnak. Ebből kifolyólag a mentesség vagy az EUMSZ 7. sz. jegyzőkönyve által előírt, bírósági eljárás alóli mentesség nem zárja ki eleve a tagállamok nemzeti bíróságainak hatáskörét, azt azonban eseti alapon kell vizsgálni, hogy az adott jogvita az Európai Unió Bíróságának hatáskörébe tartozik-e. A Bíróság például megállapította, hogy bár a követelések Közösségeknél történő lefoglalása bizonyos körülmények között

akadályozhatja a Közösségek működését és korlátozhatja azok függetlenségét, végső soron engedélyezhető a Bizottságnál mint harmadik személynél történő lefoglalása azoknak az összegeknek, amelyekkel a Bizottság az alperessel szemben bérlet jogcímén tartozik (a Bíróság 1989. április 11-i Générale de Banque S.A. kontra Bizottság végzése, C-1/88, EBHT 1989., 857. o., 9.  s 15. pont; a Törvényszék 2010. március 19-i Gollnisch kontra Parlament  t lete, T-42/06  gy, EBHT 2010., II-1135. o., 94. pont). Ugyanebben a kontextusban a Bíróság azt is megállapította, hogy az intézményi szervek a szóban forgó kiváltságokra és privilégiumokra hivatkozz sal nem tagadhatják meg az uniós jogsértésekkel kapcsolatban általuk gyűjtött ténybeli elemeknek és adatoknak a nemzeti igazságügyi hatóságok részére történő átadását, mivel ezzel megsz gn k az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdése, valamint a jegyzőkönyv 19. cikke szerinti együttműködési kötelezettségüket (lásd: a Bíróság 1990. július 13-i Zwartveld és társai végzése, C-2/88, EBHT 1990., 1-3365. o., 20.  s 21. o. [omissis]). A Közszolgálati Törvényszék az F-124/05  s F-96/06 egyesített ügyekben (2010. január 13-i ítélet, [231. pont]) ugyanakkor  gy ítélte meg, hogy a kiváltságokról és mentességekről szóló jegyzőkönyv 11. cikke (korábbi 12. cikke)  ltal el irt, bírósági eljárás alóli mentesség védelmet nyújt a tisztviselők és alkalmazottak számára a hivatalos minőségükben végrehajtott cselekedeteik tekintetében a tagállami hatóságok eljárásával szemben. Ezt követően a Bíróság a jegyzőkönyv Európai Parlament tagjainak mentességére vonatkozó 8. cikkének rendelkezését  rtelemezve megállapította, hogy a parlamenti képviselő véleménye akkor tartozik a mentesség hatálya alá, ha azt a feladatainak ellátása során fejti ki, ami nem feltétlenül teljesül az európai képviselő által az Európai Parlamenten [kívül] tett olyan nyilatkozat esetén, amelynek következtében az e képviselő származása szerinti tagállamban hamis v d bűncselekménye miatt büntetőeljárás indult. Az európai parlamenti képviselő által tett olyan nyilatkozatokkal kapcsolatban, amelyek következtében a képviselő származása szerinti országban büntetőeljárás indult, meg kell állapítani, hogy „a jegyzőkönyv 8. cikkében biztosított mentelmi jog [...] v gleges n megakadályozhatja a nemzeti igazságügyi hatóságokat és bíróságokat abban, hogy a területükön a közrend tisztelben tartásának biztosítása érdekében a bűncselekmények üldözésére és szankcionálására irányuló hatásköreiket gyakorolják, ezáltal pedig az ilyen nyilatkozatokkal sértett személyeket teljes mértékben megfoszthatja a bírósághoz fordul s jogától, ideértve adott esetben azt a lehetőséget is, hogy a polgári ügyekben eljáró bíróságok előtt el rj k a bekövetkezett károk megtérítését” (a Bíróság 2011. szeptember 6-i Patriciello  t lete, C-163/10, EBTH 2011., I-7565. o., 18.  s 34. pont; Gollnisch ítélet, hiv. 58. pont). A Bíróság végezetül azt is megállapította, hogy nem rendelkezik **[eredeti 5. o.]** hatáskörrel valamely jogellenesen (szerződésen kívüli felelősség körében) okozott kár megtérítése iránti kereset elbírálására pusztán amiatt, hogy a káresemény az Európai Parlament helyiségeiben következett be (a Bíróság 1990. március 22-i Le Pen  s Front National  t lete, C-201/89). Ezenfelül a Kodikas Politikis Dikonomias (görög polgári eljárásjogi törvénykönyv) 3. cikke (2) bekezdésének rendelkezései szerint az ingatlanokon fennálló dologi jogokkal kapcsolatos jogviták kivételével a görög bíróságok joghatósága nem terjed ki a

bírósági eljárás alól mentességet élvező külföldi személyekre, feltéve hogy a szabály kizárólag külföldiekre vonatkozik, görögökre nem [omissis] [*nemzeti ítélkezési gyakorlat*]. Ezenfelül a görög polgári eljárásjogi törvénykönyv 24. cikke értelmében a bírósági eljárás alól mentességet élvező görögök, valamint a külföldön szolgálatot teljesítő tisztviselők vonatkozásában a kiküldetést megelőző lakóhelyük szerinti bíróság vagy – amennyiben a kiküldetésüket megelőzően nem rendelkeztek [Görögországban] lakóhellyel – a fővárosi bíróságok rendelkeznek hatáskörrel. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy ez utóbbi rendelkezés ellentétes az EUMSZ 343. cikkben, valamint a 7. sz. jegyzőkönyv 11., 17. és 19. cikkében rögzített, az Unió elsődleges jogának fent említett olyan szabályaival (a Bíróság [1964. július 15-i] Costa kontra ENEL ítélete, C-6/64), amelyek kifejezetten rögzítik, hogy állampolgárságuktól függetlenül mentesülnek a bírósági eljárás alól az Európai Bizottság tisztviselői, alkalmazottai és tagjai. Egyébiránt az Európai Unióról szóló szerződés 13. és 17. cikkének rendelkezései szerint az Európai Bizottság az Unió alapvető kollegiális intézményi szerve, emiatt nem tekinthető úgy, hogy annak tagjai, a biztosok az állampolgárságuk szerint tagállam diplomatái vagy követei lennének, ekként pedig, hogy az (503/1970. sz. rendelettörvénnyel megerősített) 1961. április [8]-i bécsi egyezmény hatálya alá tartoznának, következésképpen emiatt nem mentesülnek a küldő állam, vagyis az állampolgárságuk szerinti állam bíróságainak eljárásai alól. Végezetül, az EUMSZ 267. cikk értelmében az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben: a) a Szerződések értelmezése; b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak [**eredeti 6. o.**] érvényessége és értelmezése; következésképpen, ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti a Bíróságot, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést [omissis] [*nemzeti ítélkezési gyakorlat*].

A felperes a jelen kérelem révén előadja, hogy a felsőfokú tanulmányai, a szakmai pályafutása, valamint a Görögországban és külföldön szerzett munkavégzési tapasztalata alapján 2004-ben elfogadta azt az ajánlatot, hogy az egészségügyi minisztériumnál – amelynek politikai irányítását az alperes látta el – jogi szaktanácsadóként nyújtson szolgáltatást. Az alperes részére ezt követően egészen 2014-ig nyújtott szolgáltatást, amelynek során ez utóbbi legjobb érdekében járt el tekintet nélkül arra, hogy az alperest milyen feladat (köztársasági elnöki, honvédelmi miniszteri, külügyminiszteri jelölés) ellátásával bízták meg, és a szakmai ügyei mellett annak személyes ügyeit is intézte. Eredményes együttműködésüknek és feladatai hatékony ellátásának köszönhetően követte az alperest Brüsszelbe, ahol ez utóbbi az Európai Unió biztosaként lépett hivatalba, és ahol a felperes az alperes hivatalának igazgatóhelyettesi szerepét töltötte be. Igazgatóhelyettesként az alperes hivatalára rábízott „Migrációs ügyek, uniós belügyek és uniós polgárság” portfólióval, valamint azzal párhuzamosan a biztonság és a bűnözés elleni küzdelem kérdéseivel és az alperes személyes ügyeivel is foglalkozott. 2015 szeptemberében az alperes a fent említett funkciókkal összefüggő összes feladatot elvette tőle és a kábítószer elleni küzdelem, valamint az Unió polgársággal kapcsolatos politikájának népszerűsítése terén bízta meg feladatokkal, amit a felperes – az általa elért szakmai és

tudományos eredményeket figyelembe véve – megalázónak érzett. Habár továbbra is példásan nyújtott szolgáltatást az alperes részére, 2016 áprilisában az alperes minden indok nélkül arra szólította fel, hogy nyújtsa be lemondását, és hozzátette, hogy ennek megtagadása esetén meg fogja szüntetni a felperes Európai Bizottsággal fennálló munkaviszonyát. 2016. április végén az Európai Bizottság Humánerőforrásügyi és Biztonsági Főigazgatósága azt közölte a felperessel, hogy megszűnt az Európai Bizottsággal **[eredeti 7. o.]** fennálló munkaviszonya, mert az alperes kinyilvánította, hogy bizalmát veszítette benne, emiatt pedig meg sem hallgatták a felperest a határozat fent említett hivatal általi elfogadása előtt. A felperes a szóban forgó határozat ellen egyrészt fellebbezést terjesztett elő, amelyet elutasítottak, másrészt pedig keresetet indított a Bíróság előtt. Az alperes – azzal, hogy indok nélkül és anélkül, hogy az védekezhetett volna, olyan, a felperes számára sérelmes nyilatkozatokat tett, hogy elvesztette a felperesbe vetett bizalmát, és hogy az a feladatait nem látta el megfelelően – a felperest méltóságában és személyében is megsértette, és elkerülhetetlenül az Európai Bizottsággal fennálló munkaviszonyának megszüntetését eredményezte. Az alperes e szabálytalan magatartása nem csak hatalmas – a 2016. november 1. és 2019. október 31. közötti időszakra vonatkozóan az Európai Bizottság által fizetendő 452 299,32 euró összegű díjazás elvesztésében megnyilvánuló – vagyoni kárt, nem vagyoni kárt is okozott számára, mivel a vele szemben megfogalmazott vádak hátrányosan érintették a jóhírnevét, jövőjét és pozícióját az Európai Uniónál és annak intézményeinél. Ezen okokból kifolyólag azt kéri az eljáró bíróságtól, hogy előzetesen végrehajtható határozattal kötelezze az alperest a) 452 299,32 EUR összeg és az értesítés napjától számított törvényes kamatok erejéig az általa okozott, a keresetben meghatározott és ott megjelölt vagyoni károk megtérítésére; b) 600 000 EUR összegben a szabálytalan és jogellenes magatartásával okozott nem vagyoni kárának megtérítésére, c) arra, hogy vonja vissza a valótlan és hamis nyilatkozatokat, valamint hogy viselje az eljárási költségeket.

A felperes a fent említett tárgyú keresetet olyan biztossal szemben nyújtja be, aki az EUMSZ 343. cikknek, valamint a jegyzőkönyv 11., 17. és 19. cikkének fent említett rendelkezései alapján mentesül a bírósági eljárás alól annak ellenére, hogy görög állampolgársággal rendelkezik. E tekintetben az Európai Bizottság Humánerőforrásügyi és Biztonsági Főigazgatósága a 2017. december 22-i nyilatkozatában előadja, hogy „ID **[eredeti 8. o.]** mint a migrációs ügyekért, uniós belügyekért és uniós polgárságért felelős biztos a Bizottság tagjaként hivatalos minőségében végrehajtott cselekedetei tekintetében, szóbeli vagy írásbeli megnyilatkozásait is beleértve, mentességet élvez az Európai Unió mentességeiről szóló 7. sz. jegyzőkönyv 11. és 19. cikkének megfelelően. A mentességet a biztosok testülete valamely nemzeti bíróság megkeresésére és akkor vonhatja vissza, ha e visszavonás nem ellentétes az Unió érdekeivel”.

A jelen ügyben az alperes biztossal szemben olyan büntetőeljárás helyett, amely miatt a hatáskörrel rendelkező nemzeti igazságügyi hatóság a mentesség megvonását kérte, olyan polgári eljárás van folyamatban, amelynek tárgya – a fenti említettek szerint – a vagyoni kár és nem vagyoni kár megtérítése.

Az eljáró bíróság a jelen határozat első részében ismertetett jogi megfontolások alapján úgy ítéli meg, hogy kérdéses az EUMSZ 343. cikk jegyzőkönyv 11., 17. és 19. cikkével összefüggésben értelmezett, nem teljes mértékben egyértelmű rendelkezéseinek értelmezése, amelyre (amely értelmezésre) az EUMSZ 267. cikk alapján az Európai Unió Bírósága kizárólagos hatáskörrel rendelkezik. Az eljáró bíróság úgy ítéli meg, hogy ennek érdekében az [omissis] eljárást fel kell függeszteni és a következő értelmezési kérdéseket kell a Bíróság elé terjesztenie:

[omissis] *[az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések rendelkező rész szerinti szövege]*

[eredeti 9. o.] A FENTI INDOKOK ALAPJÁN:

Az eljárást felfüggeszti.

Az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő értelmezési kérdéseket terjeszti [omissis] az Európai Unió Bírósága elé:

- 1) A tartalom és a követett cél tekintetében egybeesik-e egymással a „bírósági eljárás alóli mentesség” és a „mentesség” jegyzőkönyv 11. cikke szerinti fogalma?
- 2) Magában foglalja-e a 11. cikk szerinti „bírósági eljárás alóli mentesség”/„mentesség” a büntetőeljárások mellett azokat a polgári eljárásokat is, amelyeket harmadik személy sértettek indítanak a Bizottság tagjaival szemben, és kiterjed-e azokra?
- 3) Megvonható-e a biztostól a „bírósági eljárás alóli mentessége”/„mentessége” a jelen ügyben indított eljáráshoz hasonló, vele szemben indított polgári eljárás keretében is? Igenlő válasz esetén kinek kell kezdeményeznie a mentesség megvonására irányuló eljárást?
- 4) Hatáskörrel rendelkeznek-e az Európai Unió bíróságai a jelen ügyben indított keresethez hasonló, valamely biztossal szemben szerződésen kívüli felelősség miatt előterjesztett kereset elbírálására is?

Így határozott Athénban, 2019. június 18-án.

[omissis]